

waarop de bouwmassa aan de oostzijde uit elkaar gehaald is in het landschap lijkt te zweven.

Daarna werd het voor Scharoun steeds moeilijker om bouwvergunningen te krijgen, vooral na de "Kulturrede" van Hitler in Neurenberg. Dankzij de medewerking van een bevriende functionaris in Berlijn kon hij nog een aantal woonhuizen in en rond Berlijn maken, waaronder het huis voor Baensch (afb. 12) in Berlijn-Spandau in 1935.

Gedurende de oorlog was er geen werk voor Scharoun en ging hij zich weer toeleggen op zijn "visionaire" schetsen, zoals in de tijd van "Die gläserne Kette". Hierin kon hij zijn fantasie de vrije loop laten, ongehinderd door technische beperkingen. Techniek is voor hem nooit meer dan een hulpmiddel, en onder structuur verstaat hij niet slechts de technisch-konstruktieve samenvoeging van bouwonderdelen, maar "een ordeningsprincipe waarin onderstellingen van verschillende aard door innerlijk doorleefde relaties zodanig met elkaar verbonden worden, dat een geheel ontstaat". De innerlijke samenhang komt voort uit de essentie: "de uitdrukking van een levend gebeuren". Deze opvatting komt sterk tot uitdrukking in zijn aquarellen en in sommige ervan is al iets te bespeuren dat wijst naar de latere Philharmonie.

Direkt na de oorlog werd Scharoun benoemd tot Stadtbaurat van Berlijn en legde hij zich toe op de opbouw van de groten-deels verwoeste stad. Hij vormde het "Berliner Planungskollektiv" en probeerde te komen tot een bundeling van architecten en kunstenaars. In 1946 werd de tentoonstelling "Berlin plannt" georganiseerd, waar ideeën over de nieuwbouw werden voorgelegd. Hierin werd geprobeerd een aanknopingspunt te vinden met wat er van de stad was overgebleven en te komen tot de vorming van een "stadslandschap". In zijn openingsrede zei Scharoun hierover: "Het stadslandschap is voor de stedenbouwer een vormgevingsprincipe om meester te worden over de grote huisvestingsgebieden. Het wordt hierdoor mogelijk het